

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ВСП «РІВНЕНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»**

Циклова комісія економічних *дисциплін*

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Підприємницька діяльність та агробізнес

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань *07 Управління та адміністрування*

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність *076 Підприємництво та торгівля*

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма *Підприємництво та торгівля*

(назва)

Програму навчальної дисципліни ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА АГРОБІЗНЕС розроблено на основі освітньо-професійної програми «Підприємництво та торгівля», затвердженої Вченою радою НУБіП України, протокол 26 квітня 2023 року №10 та ОПП «Підприємництво та торгівля», затвердженої Вченою радою НУБіП України, протокол 24 квітня 2024 року №11

Розробники: Прончук Людмила Василівна, викладач економічних дисциплін, спеціаліст вищої категорії;

Програму навчальної дисципліни розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії економічних дисциплін

Протокол від 29 серпня 2025 року № 1

Голова циклової комісії економічних дисциплін

29 серпня 2025 року

(підпис)

Віктор Познаховський

(ініціали та прізвище)

Погоджено методичною радою ВСП «РФК НУБіП України»

Протокол від «29» серпня 2025 року № 1

«29» серпня 2025 року

Голова

(підпис)

Людмила БАЛДИЧ

(ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	076 Підприємництво та торгівля
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	обов'язкова
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість змістових модулів	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Курсова робота	-
Форма контролю	екзамен
Показники навчальної дисципліни для денної	
Форма навчання	денна
Рік підготовки	2025-2026
Семестр	6 (4)
Аудиторні години:	60
Лекційні	40
Практичні	20
Семінарські	-
Самостійна робота	30
Кількість тижневих годин для денної форми навчання	5

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Освоєння теоретичного та практичного підґрунтя підприємництва та агробізнесу є необхідною умовою розуміння принципів сучасного господарювання, що вимагає при підготовці майбутніх фахівців активного включення студентів у творчий процес, осмислення сучасних закономірностей для здійснення підприємницької діяльності, опанування наявних механізмів функціонування підприємництва та набуття навичок, які реалізуються у підприємницькій сфері.

Метою навчальної дисципліни є формування системи знань щодо сутності підприємництва та агробізнесу; набуття практичних вмінь комплексного розуміння та вирішення проблем, що виникають в процесі започаткування та ведення власної справи для створення сприятливого бізнес-середовища і підвищення ефективності функціонування підприємницьких структур.

Завдання дисципліни: - сформувати у студентів навички управління розвитком підприємницьких структур; - ознайомити з методами та підходами щодо аналітичного оцінювання результатів бізнесу; - навчити розробляти та обґрунтовувати шляхи підвищення ефективності підприємницької діяльності.

Предметом курсу є наукові основи та практичні проблеми здійснення підприємницької діяльності в різних сферах господарювання, шляхи підвищення її ефективності, а також оволодіння практичними знаннями для створення власного бізнесу.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен знати:

- економічну сутність та організаційно-правові форми підприємництва; - порядок державної реєстрації та ліцензування підприємництва;

- особливості здійснення підприємницької діяльності у різних галузях економіки; - порядок укладання господарських договорів;

- склад, шляхи формування, методи оцінювання та ефективного використання виробничих ресурсів;

- порядок взаємодії суб'єкта підприємницької діяльності з контрагентами, фінансовими установами, податковими органами та форми відповідних документів. В результаті вивчення дисципліни студент повинен вміти:

- здійснювати пошук та обґрунтування підприємницької ідеї;

- приймати зважені рішення щодо вибору способу створення власного бізнесу та його організаційно-правової форми;

- розробляти установчі документи, оформлювати звітну документацію та бізнес-дизайн підприємства;

- організовувати здійснення підприємницької діяльності;

- оцінювати інвестиційну привабливість та ділову репутацію суб'єктів підприємництва;

- самостійно здійснювати розрахунки та аналіз основних фінансово-економічних показників.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

Спеціальні компетентності (СК):

- СК 1. Здатність враховувати основні закономірності та сучасні досягнення у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.
- СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо діяльності підприємства.
- СК 3. Здатність застосовувати інноваційні підходи у діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.
- СК 6. Здатність виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.
- СК 8. Здатність визначати і задовольняти потреби споживачів як пріоритетних суб'єктів ринку.

Програмні результати навчання (ПР):

- РН 2. Застосовувати знання, розуміння закономірностей та сучасних досягнень у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності із професійною метою.
- РН 4. Використовувати сучасні комп'ютерні й телекомунікаційні технології обміну та поширення професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.
- РН 5. Здійснювати пошук, самостійний відбір інформації з різних джерел у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.
- РН 6. Проявляти ініціативу та підприємливість, володіти навичками міжособистісної взаємодії для досягнення професійної мети.
- РН 7. Застосовувати всебічні спеціалізовані емпіричні й теоретичні знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання у практичній діяльності.
- РН 8. Володіти методами й інструментарієм для підготовки проектів управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.
- РН 9. Застосовувати інноваційні підходи у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.
- РН 10. Визначати характеристику товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.
- РН 11. Знати основи нормативно-правового забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати їх на практиці.
- РН 12. Виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.
- РН 14. Визначати потреби споживачів для формування асортименту товарів у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.
- РН 15. Застосовувати моделі електронної комерції в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.
- РН 16. Використовувати логістичні системи у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.
- РН 17. Визначати основні показники діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур для забезпечення їх ефективності

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-правові основи підприємницької діяльності

Тема 1. Зміст підприємницької діяльності. Місце підприємництва в суспільстві

Історія розвитку підприємництва. Сутність та роль підприємницької діяльності в суспільстві. Співвідношення понять «бізнес» і «підприємництво». Види підприємництва. Функції, суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності

Тема 2. Державне регулювання підприємництва

Сутність державного регулювання підприємництва. Методи та інструменти державного регулювання підприємництва. Правова база розвитку підприємництва. Обмеження у підприємницькій діяльності. Ліцензування підприємницької діяльності. Стандартизація та сертифікація. Державна підтримка підприємництва. Державні та міжнародні організації, що сприяють розвитку підприємництва. Сприяння Державної служби зайнятості в організації підприємницької діяльності безробітним.

Тема 3. Зовнішнє середовище функціонування суб'єкта підприємницької діяльності

Зовнішнє середовище підприємницької діяльності Ринок і його види. Методи оцінювання попиту і пропозиції. Методи оцінки ринкових позицій суб'єкта господарювання. Технологічні уклади та умови розвитку підприємництва.

Тема 4. Види та організаційно-правові форми підприємництва. Моделі та способи підприємницької діяльності

Загальна характеристика приватної, колективної та державної форм підприємництва. Загальна характеристика виробничого, комерційного, фінансово-кредитного підприємництва. Організаційно-правові форми підприємництва. Підприємництво без створення юридичної особи.

Господарські товариства. Мале підприємництво. Соціальне підприємництво як сучасний вид підприємницької діяльності. Класична та інноваційна моделі підприємницької діяльності. Коворкінг. Передання окремих функцій аутсорсинговій компанії. Традиційні способи утворення суб'єкта підприємницької діяльності. Нетрадиційні способи організації підприємницької діяльності

Тема 5. Підприємницька ідея, її джерела, методи пошуку та етапи реалізації.

Планування підприємницької діяльності

Підприємницька ідея. Методи та джерела формування підприємницької ідеї. Генерування ідеї. Етапи реалізації підприємницької ідеї. Фактори, пов'язані з провалами реалізації бізнес-Ідей

Поняття планування та види планування підприємницької діяльності. Планування реалізації стартап-проекту. Планування витрат і доходів підприємницької діяльності. Планування прибутку підприємницької діяльності. Планування рівня беззбитковості підприємницької діяльності. Планування ціни продукції (товарів, робіт, послуг).

Тема 6. Процеси створення та припинення підприємницької діяльності

Шляхи та порядок створення підприємницької діяльності. Організаційно-правове забезпечення порядку реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності. Порядок державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності. Засновницькі документи та їх підготовка.

Порядок формування статутного капіталу підприємства. Процес припинення підприємницької діяльності.

Змістовий модуль 2. Організаційно-економічне забезпечення підприємництва в Україні

Тема 7. Управління підприємницькою діяльністю. Трудові та цивільно-правові відносини у підприємницькій діяльності

Сучасне поняття управління підприємницькою діяльністю. Функції управління. Рівні та види управління в менеджменті. Функціональне управління в підприємстві. Вибір організаційної структури управління підприємством. Управління мотивацією персоналу. Методи мотивації персоналу. Організація контролю.

Види договорів про працевлаштування. Форми працевлаштування та трудового навантаження працівника. Надомна та дистанційна робота. Укладання договорів цивільно-правового характеру: особливості та ризику. Гіг-контракт як форма поєднання цивільно-правових та трудових відносин. Процедура прийняття працівника на роботу. Електронний облік трудової діяльності. Припинення трудових відносин. Організація трудових відносин в умовах воєнного стану.

Тема 8. Етика підприємництва та соціальна відповідальність у бізнесі.

Психологія та етика підприємництва. Психологія підприємницького ризику. Культура підприємницької діяльності. Соціальна відповідальність бізнесу.

Тема 9. Організація діяльності суб'єкта підприємництва. Організація виробничої діяльності у підприємстві

Сутність і принципи організації виробничої діяльності у підприємстві. Виробнича потужність і пропускна здатність підприємства. Просторова організація виробничої діяльності. Організація виробничої діяльності в часі.

Договірне оформлення надання послуг, виконання робіт та продажу товарів. Договірні відносини у підприємницькій діяльності. Способи та форми розрахункових операцій за договірними зобов'язаннями. Поняття про касові операції суб'єкта підприємництва. Обмеження на готівкові розрахунки

Тема 10. Фінансування та страхування підприємницької діяльності

Поняття фінансування підприємницької діяльності. Особисте та колективне фінансування підприємницької діяльності. Внутрішні джерела фінансування. Кредитування підприємницької діяльності. Лізинг як особлива форма кредитування підприємницької діяльності. Фінансові програми підтримки підприємництва. Венчурне фінансування підприємництва. Краудфандингу фінансуванні підприємницьких проєктів. Страхування підприємницької діяльності: принципи, види, особливості

Тема 11. Системи оподаткування підприємницької діяльності

Сутність та види податків в Україні. Податкова політика та державне регулювання в сфері оподаткування. Загальна та спрощена системи оподаткування. Податок на доходи фізичних осіб. Єдиний соціальний внесок. Особливості нарахування та сплати непрямих податків: ПДВ, акцизний податок та мито. Місцеві податки та збори. Документування підприємницької діяльності. Поняття первинних документів підприємця. Звітність суб'єкта підприємництва.

Змістовий модуль 3. Основи агробізнесу

Тема 12. Приватна власність на землю і майно – основи розвитку підприємництва на селі

Приватна власність на землю і майно є фундаментом розвитку підприємництва у сільській місцевості. Вона забезпечує економічну самостійність суб'єктів господарювання, формує матеріальну базу для створення фермерських господарств та приватних підприємств. Розглядаються економічна сутність і правові основи власності, порядок приватизації земель сільськогосподарського призначення, права власників та орендарів. Визначається роль земельної реформи у формуванні ринкових відносин, підвищенні ефективності використання ресурсів і розвитку конкурентного середовища на селі.

Тема 13. Організаційно-правові форми господарської діяльності в агробізнесі

Організаційно-правові форми господарювання в аграрному секторі визначають структуру, порядок створення та функціонування підприємств. Основні форми: фермерські господарства, приватні підприємства, виробничі кооперативи, товариства з обмеженою відповідальністю, акціонерні товариства. Порівнюються їхні особливості, вимоги до засновників, порядок реєстрації, розподіл прибутку та відповідальність за зобов'язаннями. Особлива увага приділяється вибору оптимальної форми ведення бізнесу залежно від масштабів, напрямів і ресурсного забезпечення підприємства.

Тема 14. Відкриття власної справи на селі. Маркетинг у підприємницькій діяльності

Процес відкриття власної справи на селі включає вибір підприємницької ідеї, складання бізнес-плану, визначення джерел фінансування, проведення державної реєстрації та організацію діяльності. Важливу роль відіграє маркетинг як система вивчення ринку, попиту, конкурентів та споживачів. Основні елементи маркетингової діяльності: товарна, цінова, збутова та комунікаційна політика. Розглядаються стратегії просування продукції аграрного виробництва, формування бренду, використання сучасних маркетингових інструментів у розвитку сільського бізнесу.

Тема 15. Податкова та кредитна система у сфері малого та середнього бізнесу в АПК

Податкова система визначає правила сплати податків і зборів суб'єктами господарювання в аграрній сфері. Основна увага приділяється спрощеній системі оподаткування, єдиному податку для фермерів і малих підприємств, а також податковим пільгам для сільськогосподарських виробників. Кредитна система охоплює джерела фінансування малого бізнесу – банківські кредити, державні програми підтримки, гранти, мікrokредитування та лізинг. Аналізуються проблеми доступу до фінансових ресурсів, умови кредитування, процентні ставки, гарантії та механізми державного стимулювання підприємницької активності.

Тема 16. Ризики та страхування в підприємницькій діяльності

Ризики є невід'ємною складовою підприємницької діяльності та зумовлені впливом економічних, природних і соціальних факторів. Основні види ризиків: виробничі, фінансові, ринкові, інноваційні, природно-кліматичні. Методи управління ризиками включають їх ідентифікацію, оцінювання й мінімізацію. Важливе значення має страхування як засіб захисту від фінансових втрат. Розглядаються види страхування у сільському господарстві (майнове,

врожайне, тваринницьке), порядок укладання страхових договорів і роль держави у підтримці системи аграрного страхування.

Тема 17. Економічна ефективність малого та середнього бізнесу на селі та її оцінювання

Сутність економічної ефективності підприємницької діяльності полягає у досягненні максимальних результатів при мінімальних витратах ресурсів. Основні показники ефективності – прибуток, рентабельність, окупність витрат, продуктивність праці, фондвіддача, рівень конкурентоспроможності продукції. Економічний аналіз дозволяє оцінити фінансові результати діяльності підприємства, виявити резерви зростання та напрями підвищення ефективності. Важливими чинниками є впровадження інновацій, диверсифікація виробництва, розвиток кооперації та державна підтримка сільських підприємств.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)			
	усього	у тому числі		
		л	п	с. р.
Змістовий модуль 1. Теоретико-правові основи підприємницької діяльності				
Тема 1. Зміст підприємницької діяльності. Місце підприємництва в суспільстві	4	2	-	2
Тема 2. Державне регулювання підприємництва	4	2	-	2
Тема 3. Зовнішнє середовище функціонування суб'єкта підприємницької діяльності	6	2	2	2
Тема 4. Види та організаційно-правові форми підприємств Моделі та способи підприємницької діяльності	6	2	2	2
Тема 5. Підприємницька ідея, її джерела, методи пошуку та етапи реалізації. Планування підприємницької діяльності	6	4	2	-
Тема 6. Процеси створення та припинення підприємницької діяльності	4	2	-	2
Разом за змістовим модулем 1	30	14	6	10
Змістовий модуль 2. Організаційно-економічне забезпечення підприємництва в Україні				
Тема 7. Управління підприємницькою діяльністю Трудові та цивільно-правові відносини у підприємницькій діяльності	6	2	2	2
Тема 8. Етика підприємництва та соціальна відповідальність у бізнесі	4	2	-	2
Тема 9. Організація діяльності суб'єкта підприємництва	6	2	2	2
Тема 10. Фінансування та страхування підприємств	10	4	4	2
Тема 11. Системи оподаткування підприємницької діяльності	4	2	-	2
Разом за змістовим модулем 2	30	12	8	10
Змістовий модуль 3. Основи агробізнесу				
Тема 12. Приватна власність на землю і майно – основи розвитку підприємництва на селі	4	2	-	2
Тема 13. Організаційно-правові форми господарської діяльності в агробізнесі	3	2	-	1
Тема 14. Відкриття власної справи на селі. Маркетинг у підприємницькій діяльності	7	4	2	1
Тема 15. Податкова та кредитна система у сфері малого та середнього бізнесу в АПК	4	2	-	2
Тема 16. Ризики та страхування в підприємницькій діяльності	6	2	2	2

Тема 17. Економічна ефективність малого та середнього бізнесу на селі та її оцінювання	6	2	2	2
Разом за змістовим модулем 3	30	14	6	10
Усього годин	90	40	20	30

5. Теми лекційних, практичних занять та зміст самостійного вивчення

№ теми	№ заняття	Вид навчальної діяльності	Назва теми	Кількість годин
			Змістовий модуль 1. Поняття, форми та особливості підприємницької діяльності	30
1.	1	лекція 1	Зміст підприємницької діяльності. Місце підприємництва в суспільстві	2
		самостійне вивчення	Співвідношення понять «бізнес» і «підприємство».	2
2.	2	лекція 2	Державне регулювання підприємництва в аграрній сфері	2
		самостійне вивчення	Сприяння Державної служби зайнятості в організації підприємницької діяльності безробітним.	2
3.	3	лекція 3	Зовнішнє середовище функціонування суб'єкта підприємницької діяльності	2
		самостійне вивчення	Технологічні уклади та умови розвитку підприємництва.	2
	4	практичне заняття 1	Аналіз зовнішнього середовище функціонування суб'єкта підприємницької діяльності	2
4.	5	лекція 4	Види та організаційно-правові форми підприємств Моделі та способи підприємницької діяльності	2
		самостійне вивчення	Підприємство без створення юридичної особи. Соціальне підприємство як сучасний вид підприємницької діяльності.	2
	6	практичне заняття 2	Порівняльний аналіз видів та організаційно-правових форм підприємств	2
5.	7	лекція 5	Підприємницька ідея, її джерела, методи пошуку та етапи реалізації.	2
	8	лекція 6	Планування підприємницької діяльності	2
	9	практичне заняття 3	Пошук та генерація підприємницької ідеї	2
6.	10	лекція 7	Процеси створення та припинення підприємницької діяльності	2
		самостійне вивчення	Засновницькі документи та їх підготовка. Порядок формування статутного капіталу підприємства.	2
			Змістовий модуль 2. Організаційно-економічне забезпечення підприємництва в Україні	30
7.	11	лекція 8	Управління підприємницькою діяльністю Трудові та цивільно-правові відносини у підприємницькій діяльності	2
		самостійне вивчення	Гіг-контракт як форма поєднання цивільно-правових та трудових відносин. Припинення трудових відносин. Організація трудових відносин в умовах воєнного стану.	2
	12	практичне заняття 4	Оформлення документів з врегулювання трудових відносин на підприємстві	2
8.	13	лекція 9	Етика підприємництва та соціальна відповідальність у бізнесі	2

		самостійне вивчення	Психологія підприємницького ризику. Культура підприємницької діяльності. Соціальна відповідальність бізнесу.	2
9.	14	лекція 10	Організація діяльності суб'єкта підприємництва Організація виробничої діяльності у підприємстві	2
		самостійне вивчення	Способи та форми розрахункових операцій за договірними зобов'язаннями. Поняття про касові операції суб'єкта підприємництва. Обмеження на готівкові розрахунки	2
	15	практичне заняття 5	Організація виробничої діяльності у підприємстві	2
10	16	лекція 11	Фінансування підприємницької діяльності	2
	17	лекція 12	Страховання підприємницької діяльності	2
		самостійне вивчення	Фінансові програми підтримки підприємництва. Венчурне фінансування підприємництва. Краудфандингу фінансуванні підприємницьких проєктів.	2
	18	практичне заняття 6	Фінансування підприємницької діяльності	2
	19	практичне заняття 7	Страховання підприємницької діяльності	2
11	20	лекція 13	Системи оподаткування підприємницької діяльності	2
		самостійне вивчення	Документування підприємницької діяльності. Поняття первинних документів підприємця. Звітність суб'єкта підприємництва.	4
			Змістовий модуль 3. Основи агробізнесу	30
12.	21	лекція 14	Приватна власність на землю і майно – основи розвитку підприємництва на селі	2
		самостійне вивчення	Роль земельної реформи у формуванні ринкових відносин, підвищенні ефективності використання ресурсів і розвитку конкурентного середовища на селі.	2
13.	22	лекція 15	Організаційно-правові форми господарської діяльності в агробізнесі	2
		самостійне вивчення	Вибір оптимальної форми ведення бізнесу залежно від масштабів, напрямів і ресурсного забезпечення підприємства.	1
14.	23	лекція 16	Відкриття власної справи на селі.	2
	24	лекція 17	Маркетинг у підприємницькій діяльності	2
		самостійне вивчення	Стратегії просування продукції аграрного виробництва, формування бренду, використання сучасних маркетингових інструментів у розвитку сільського бізнесу.	1
	25	практичне заняття 8	Розробка програми маркетингу для підприємства	2
15.	26	лекція 18	Податкова та кредитна система у сфері малого та середнього бізнесу в АПК	2
		самостійне вивчення	Проблеми доступу до фінансових ресурсів, умови кредитування, процентні ставки, гарантії та механізми державного стимулювання підприємницької активності.	2
16	27	лекція 19	Ризики та страхування в підприємницькій діяльності	2

		самостійне вивчення	провадження інновацій, диверсифікація виробництва, розвиток кооперації та державна підтримка сільських підприємців.	2
	28	практичне заняття 9	Визначення ризиків для конкретного підприємства та розробка методів мінімізації ризиків	2
17	29	лекція 20	Економічна ефективність малого та середнього бізнесу на селі та її оцінювання	2
		самостійне вивчення	роль держави у підтримці системи аграрного сектору.	2
	30	практичне заняття 10	Визначення фінансових результатів підприємницької діяльності	2
Всього по курсу годин: лекції 40, практичні 20, самостійна робота 30				90

6. Перелік питань на залік

1. Історія розвитку підприємництва.
2. Сутність та роль підприємницької діяльності в суспільстві.
3. Співвідношення понять «бізнес» і «підприємництво».
4. Види підприємництва.
5. Функції, суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності
6. Сутність державного регулювання підприємництва.
7. Методи та інструменти державного регулювання підприємництва.
8. Правова база розвитку підприємництва.
9. Ліцензування підприємницької діяльності.
10. Стандартизація та сертифікація.
11. Державні та міжнародні організації, що сприяють розвитку підприємництва.
12. Сприяння Державної служби зайнятості в організації підприємницької діяльності безробітним.
13. Зовнішнє середовище підприємницької діяльності Ринок і його види.
14. Методи оцінювання попиту і пропозиції.
15. Методи оцінки ринкових позицій суб'єкта господарювання. Технологічні уклади та умови розвитку підприємництва.
16. Організаційно-правові форми підприємництва.
17. Класична та інноваційна моделі підприємницької діяльності. Коворкінг.
18. Традиційні способи утворення суб'єкта підприємницької діяльності.
19. Загальна характеристика приватної, колективної та державної форм підприємництва.
20. Загальна характеристика виробничого, комерційного, фінансово-кредитного підприємництва
21. Підприємницька ідея. Методи та джерела формування підприємницької ідеї.
22. Генерування ідеї. Етапи реалізації підприємницької ідеї. Фактори, пов'язані з провалами реалізації бізнес-Ідей
23. Поняття планування та види планування підприємницької діяльності. Планування реалізації стартап-проєкту.
24. Планування витрат і доходів підприємницької діяльності. Планування прибутку підприємницької діяльності.
25. Шляхи та порядок створення підприємницької діяльності. Організаційно-правове забезпечення порядку реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності.
26. Порядок державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності. Засновницькі документи та їх підготовка.
27. Порядок формування статутного капіталу підприємства. Процес припинення підприємницької діяльності.
28. Сучасне поняття управління підприємницькою діяльністю. Функції управління. Рівні та види управління в менеджменті.
29. Функціональне управління в підприємстві. Вибір організаційної структури управління підприємством.
30. Управління мотивацією персоналу. Методи мотивації персоналу.
31. Види договорів про працевлаштування. Форми працевлаштування та трудового навантаження працівника.
32. Надомна та дистанційна робота. Укладання договорів цивільно-правового характеру: особливості та ризики.
33. Організація трудових відносин в умовах воєнного стану.
34. Психологія та етика підприємництва. Культура підприємницької діяльності.
35. Соціальна відповідальність бізнесу.
36. Сутність і принципи організації виробничої діяльності у підприємстві.
37. Поняття фінансування підприємницької діяльності. Особисте та колективне фінансування підприємницької діяльності.

38. Кредитування підприємницької діяльності.
39. Лізинг як особлива форма кредитування підприємницької діяльності.
40. Фінансові програми підтримки підприємництва. Венчурне фінансування підприємництва.
41. Договірні відносини у підприємницькій діяльності. Способи та форми розрахункових операцій за договірними зобов'язаннями.
42. Сутність та види податків в Україні. Податкова політика та державне регулювання в сфері оподаткування.
43. Місцеві податки та збори.
44. Документування підприємницької діяльності. Поняття первинних документів підприємця. Звітність суб'єкта підприємництва.
45. Поняття, функції та принципи маркетингу.
46. Маркетингові інструменти підтримки підприємницької діяльності.
47. Планування маркетингу в підприємницькій діяльності. Види маркетингу у підприємницькій діяльності.
48. Маркетингові комунікації. Види та інструменти маркетингових комунікацій. Реклама, її завдання, функції та види.
49. Причини підприємницьких ризиків.
50. Сутність та основні види підприємницьких ризиків.
51. Аналіз ризиків. Управління підприємницькими ризиками.
52. Механізм зменшення підприємницьких ризиків

7. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Ціноутворення» у навчальному процесі застосовуються такі методи навчання: лекція, розповідь, бесіда, пояснення, демонстрація, ілюстрація, навчальна дискусія, диспут, самостійне виконання практичних завдань, розв'язування задач, виконання вправ.

8. Контроль результатів навчання

8.1. Форми та засоби поточного і підсумкового контролю

Контроль знань здобувачів освіти здійснюється за модульно-рейтинговою системою.

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання здобувачів освіти з дисципліни є:

- індивідуальне опитування, фронтальне опитування;
- модульні контрольні роботи у формі тестування;
- презентації та вступи на заняттях здобувачів освіти;
- екзамен.

Зміст курсу дисципліни «Ціноутворення» поділений на 3 змістових модулі. Кожний модуль включає в себе лекції, практичні заняття та самостійну роботу здобувачів освіти і завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу.

У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входить теми 1-5, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – тема 6-10, у змістовий модуль 3 (ЗМ3) – теми 11-15

Після завершення відповідного змістового модуля проводяться **модульні контрольні роботи (МКР)**. До модульної контрольної роботи допускаються здобувачі освіти, які опрацювали весь обсяг теоретичного матеріалу в т. ч. і матеріал, призначений для самостійного вивчення, виконали практичні роботи, відпрацювали семінарські заняття.

Рейтингову кількість балів здобувача освіти формують бали, отримані за модульні контрольні роботи, які проводяться у формі тестування, та середній рейтинг виконання практичних робіт і відпрацювання семінарських занять.

Участь здобувачів освіти в контрольних заходах обов'язкова. МКР проводиться у письмовій тестовій формі, тестові завдання обов'язково включають матеріал, який передбачено

до самостійного опрацювання здобувачами освіти. Здобувач освіти, який не виконав вимоги щодо самостійної роботи чи будь якого іншого виду навчальної діяльності, не допускається до складання МКР і даний модуль йому не зараховується.

Семестрові бали (семестровий рейтинг) здобувач освіти отримує як середнє арифметичне рейтингових балів усіх шістьох змістових модулів.

Оцінка навчальної успішності здобувачів освіти здійснюється під час семестрового оцінювання у формі екзамену, який передбачає виконання тестових завдань та вирішення практичного завдання чи розв'язування задачі.

8.2. Критерії оцінювання результатів навчання

- Критерії оцінювання модульної контрольної роботи, усних і письмових відповідей на питання, виконання практичних робіт, доповідей на семінарських заняттях, виконання курсової роботи – від 0 до 50 балів:
- глибоке, теоретично обґрунтоване розкриття питання; розрахунки, зроблені без помилок, проведено повний аналіз, відображена власна позиція – **48-50 балів**;
- обґрунтоване розкриття питання чи/та розрахунки, зроблені з незначними неточностями, які істотно не впливають на правильність відповіді – **45-47 балів**;
- відповідь не дає повного розкриття питання, не проведено повний аналіз результатів розрахунків, немає власної позиції – **42-44 балів**;
- неповне розкриття питання, доведені до завершення розрахунки але не зроблено їх аналіз; загалом наявні достатні знання – **38-41 балів**;
- питання розкриті фрагментарно, наявні фактологічні помилки під час викладу чи/та помилки під час проведення розрахунків – **34-37 балів**;
- відповідь неповна, наявні суттєві помилки при викладі та проведенні розрахунків – **30-33 балів**;
- відповідь має значні помилки елементарного рівня – **1-30 бали**;
- відсутність відповіді на питання – **0 балів**.

Оцінювання за формами контролю

	Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4	Заліковий модуль 5	Заліковий модуль 6	Заліковий модуль 7 (екзамен)	Разом
%	10	10	10	10	10	10	40	100
Мінімум	0	0	0	0	0	0	0	0
Максимум	50	50	50	50	50	50	50	50

Шкала оцінювання

Відсоток правильних відповідей	Рейтинг за п'ятибальною шкалою	Оцінка за п'ятибальною шкалою	Запис у заліковій книжці здобувача освіти та відомості	Оцінка за дванадцятибальною шкалою
97-100	49-50	5	відмінно	12
93-96	47-48	5	відмінно	11
90-92	45-46	5	відмінно	10
85-89	43-44	4	добре	9
80-84	40,41,42	4	добре	8

75-79	38,39	4	добре	7
69-74	35,36,37	3	задовільно	6
65-68	33-34	3	задовільно	5
60-64	30,31,32	3	задовільно	4
менше 60	0-29	2	задовільно	2

9. Методичне забезпечення

1. Витяг з навчального плану
2. Навчальна (типова) програма
3. Робоча навчальна програма
4. Плани занять
5. Конспект лекцій з дисципліни
6. Завдання для обов'язкової контрольної роботи
7. Інструкційно-методичні матеріали до практичних занять
8. Інструкційно-методичні матеріали до самостійної роботи
9. Питання до модульних контрольних робіт
10. Контрольні завдання до заліків з модулів
11. Питання до екзамену
12. Екзаменаційні білети
13. Роздавальний матеріал

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Донець Л.І., Романенко Н.Г. Основи підприємництва /Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2011. – 320 с.
2. Карлін М. І. Правові основи підприємництва: Навч. посіб. / 2-е вид., випр. і доповн. – К.: Кондор, 2011. – 368 с.
3. Основи підприємницької діяльності : підручник / за редакцією д.е.н., проф. В. М. Марченко. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. Вид-во «Політехніка», 2022. – 515 с.
4. Підприємництво : психологічні, організаційні та економічні аспекти [Текст] : навч. посіб. / С. Агробізнес в Україні: теоретико-правові проблеми становлення та розвитку (2023). [Електронний ресурс] Доступно за посиланням: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/20302/1/Kornienko_Agrobisnes-2023.pdf
5. Економіка і бізнес: підручник / за ред. Л. Г. Мельника, О. І. Карінцевої (2021). [Електронний ресурс] Доступно за посиланням: https://eim.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/11/%D0%A1%D0%B8%D0%BB%D0%B0%D0%B1_%D0%90%D0%91%D1%96%D0%A1%D0%9F%D0%91_051_%D0%95%D0%9F_%D0%BC%D0%B0%D0%B3-1.pdf
6. Практичний посібник для фермера (організаційно-економічні та правові аспекти) (2020) [Електронний ресурс] Доступно за посиланням: https://eim.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/11/%D0%A1%D0%B8%D0%BB%D0%B0%D0%B1_%D0%90%D0%91%D1%96%D0%A1%D0%9F%D0%91_051_%D0%95%D0%9F_%D0%BC%D0%B0%D0%B3-1.pdf
7. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти (2022).[Електронний ресурс] Доступно за посиланням: https://eim.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/11/%D0%A1%D0%B8%D0%BB%D0%B0%D0%B1_%D0%90%D0%91%D1%96%D0%A1%D0%9F%D0%91_051_%D0%95%D0%9F_%D0%BC%D0%B0%D0%B3-1.pdf
8. Підприємництво в аграрних формуваннях (агробізнес) (2021).[Електронний ресурс] Доступно за посиланням: <https://vsau.org/assets/images/general/akredutacii/NNI-AGRO/%D0%9E%D0%9A-Ahronomiya10.pdf>
9. Організація агробізнесу (2024).[Електронний ресурс] Доступно за посиланням: <https://dspace.kntu.kr.ua/bitstreams/d5e0e264-d6fb-4899-8e9e-e0024bc7e1d7/download>
10. Аграрне підприємництво: навчально-методичний посібник (2023).[Електронний ресурс] Доступно за посиланням: https://eim.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/11/%D0%A1%D0%B8%D0%BB%D0%B0%D0%B1_%D0%90%D0%91%D1%96%D0%A1%D0%9F%D0%91_051_%D0%95%D0%9F_%D0%BC%D0%B0%D0%B3-1.pdf
11. Аграрна політика та земельні відносини: підручник (2020). [Електронний ресурс] Доступно за посиланням: https://eim.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/11/%D0%A1%D0%B8%D0%BB%D0%B0%D0%B1_%D0%90%D0%91%D1%96%D0%A1%D0%9F%D0%91_051_%D0%95%D0%9F_%D0%BC%D0%B0%D0%B3-1.pdf
12. Основи підприємництва: навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей (2021). [Електронний ресурс] Доступно за посиланням: https://eim.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/11/%D0%A1%D0%B8%D0%BB%D0%B0%D0%B1_%D0%90%D0%91%D1%96%D0%A1%D0%9F%D0%91_051_%D0%95%D0%9F_%D0%BC%D0%B0%D0%B3-1.pdf

Додаткові:

1. Господарський кодекс України : [Електронний ресурс] : Верховна Рада України; Кодекс України, Кодекс від 16.01.2003 № 436-IV Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : Закон України № 996-XIV від 16 лип. 1999 р. // Відом. Верхов. Ради України. – № 40. – Ст. 365. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2121-14>
3. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців: Закон України № 755-IV від 15 трав. 2003 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 31/32. – Ст. 263. 14

4. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України № 222- VIII від 2 березня 2015р. // Відом. Верхов. Ради України. – 2015. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/222-19/>
5. Кодекс законів про працю України. – К. : КМА, 2011. – 112с.
6. Положення про типовий бізнес-план [Електронний ресурс] : наказ Фонду Держ. майна України від 26 трав. 2004 р. № 301. Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG461.html
7. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14.05.1992 № 2343-ХІІ.
8. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01.07.2010 № 2404-УІ.
9. Про Державну службу України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва: Указ Президента України від 19.12.2011 № 1168/2011.
10. Про кооперацію: Закон України від 10.07.2003 № 1087-ІV.